



מילות סיבה

■ בגלל ■ מכיוון ש... ■ כי ■ מפני ש... ■ משום ש... ■ הואיל ו... ■ עקב



מילות תוצאה

■ לכן ■ לפיכך

בפרק זה נכיר את מילות הסיבה ואת מילות התוצאה.

1. קראו את שני הקטעים:

א. נועה רצתה ללכת לסרט אבל לא נשארו כרטיסים. החליטה נועה ללכת לבית-קפה. כשהגיעה לבית הקפה פגשה שם את חברתה הטובה ענת. ירד גשם, ישבו נועה וענת בתוך בית הקפה ולא על המרפסת.

ב. נועה רצתה ללכת לסרט אבל לא נשארו כרטיסים. לכן החליטה נועה ללכת לבית קפה. כשהגיעה לבית הקפה פגשה שם את חברתה הטובה ענת. כיוון שירד גשם, ישבו נועה וענת בתוך בית הקפה ולא על המרפסת.

ענו על השאלות:

א. בקטע א' חסרות שתי מילים, הנמצאות בקטע ב'. מהן המילים? _____

ב. לפי קטע א', האם אפשר לדעת בוודאות מדוע החליטה נועה ללכת לבית קפה? _____

ג. לפי קטע ב', האם אפשר לדעת בוודאות מדוע החליטה נועה ללכת לבית קפה? _____

ד. לפי קטע א', האם אפשר לדעת בוודאות מדוע ישבו נועה וענת בתוך בית הקפה (ולא על המרפסת)? _____

ה. לפי קטע ב', האם אפשר לדעת בוודאות מדוע ישבו נועה וענת בתוך בית הקפה (ולא על המרפסת)? _____

2. תפקידן של מילות הסיבה והתוצאה

מילות הסיבה והתוצאה מדגישות קשר ישיר של סיבה או של תוצאה בין שני גורמים או מצבים או עובדות. לאחר מילת הסיבה תופיע הסיבה לדבר מה. לאחר מילת התוצאה תופיע התוצאה. מילות הסיבה והתוצאה לא מופיעות יחד. בכל תיאור מצב, תופיע מילת סיבה או מילת תוצאה. בכל מקרה, תמיד יתוארו סיבה ותוצאה.

לדוגמה:

המשפט: **גלי לא אכלה כל היום. לכן היא היתה רעבה.**

הסיבה: גלי לא אכלה כל היום.

התוצאה: גלי היתה רעבה.

מילת הקישור: לכן (מילת תוצאה).

קראו את המשפטים וכתבו מהי הסיבה ומהי התוצאה, לפי הדוגמה:

א. **הואיל** והייתי עייף, לא יצאתי לבלות עם החברים.

■ הסיבה:

■ התוצאה:

■ מילת הקישור:

ב. הבחינה בוטלה, **כיוון ש** המורה למתמטיקה חלתה.

■ הסיבה:

■ התוצאה:

■ מילת הקישור:

ג. המורה למתמטיקה חלתה ולכן הבחינה בוטלה.

■ הסיבה:

■ התוצאה:

■ מילת הקישור:

3. א. לפניכם שני קטעים עם מילת הסיבה "מפני ש...". קטע אחד אינו נכון (מבחינת השימוש במילה זו). סמנו את הקטע שאינו נכון:

א. לא הגעתי בזמן לשיעור, מפני שהשעון המעורר לא צלצל.

ב. לא הגעתי בזמן לשיעור, מפני שהשאר הגיעו בדיוק בזמן.

מדוע הקטע שסימנתם אינו נכון?

ב. לפניכם שני קטעים עם מילת התוצאה לפיכך. קטע אחד אינו נכון (מבחינת השימוש במילה לפיכך). סמנו את הקטע שאינו נכון:

א. הסתדרות המורים הודיעה על שביתה, לפיכך בחינות הבגרות קרבות.

ב. הסתדרות המורים הודיעה על שביתה, לפיכך לא יתקיימו הלימודים מחר.

מדוע הקטע שסימנתם אינו נכון?

4. קראו את המשפט ובחרו באפשרות הנכונה :

המשפט : **הואיל והורי ישנו כשהגעתי הביתה,**

האפשרויות :

- הם לא התעוררו.
- הורי ישנים כל פעם כשאני חוזר הביתה.
- ראיתי שהם ישנים.
- השתדלתי לא להרעיש.

5. המציאו משפטים עם לפחות 3 מהמילים הבאות :

■ מפני ש...

■ הואיל ו...

■ לפיכך

■ כיוון ש...

■ משום ש...

■ לכן



מדוע מילות הסיבה נלמדות יחד עם מילות התוצאה, בפרק זה?



מילות ויתור

■ למרות ■ אף על פי ■ על אף

1. בפרק זה נכיר את מילות הויתור.

קראו את שני המשפטים:

א. הגשם החזק, יצאנו לטייל בחוץ.

ב. על אף הגשם החזק, יצאנו לטייל בחוץ.

ענו על השאלות:

א. במשפט א' חסרה מילת ויתור, הנמצאת במשפט ב'. מהי המילה? _____

ב. האם אפשר להבין את משפט א' ללא המילה הזו? _____

ג. מה תורמת מילת הויתור למשפט? _____

2. תפקידן של מילות הויתור

מילת ויתור מביעה ניגוד בין שני חלקים במשפט, בו צד אחד "גובר" על הצד השני בניגוד למצופה.

לדוגמה:

אני יורדת במשקל, על אף שאני אוכלת הרבה.

א. מה הניגוד? ירידה במשקל לעומת אכילה מרובה.

ב. על איזה צד מוותרים? אכילה מרובה.

ב. מיהו הצד הגובר? ירידה במשקל.

ג. מדוע בניגוד למצופה? בדרך כלל, קשה לרדת במשקל כשאוכלים הרבה.

קראו את המשפטים וענו על השאלות, לפי הדוגמה:

א. אף על פי שרצתי מהר, לא הצלחתי לנצח בתחרות.

■ מה הניגוד?

■ על איזה צד מוותרים?

■ מיהו הצד הגובר?

■ מדוע בניגוד למצופה?

ב. למרות האוכל המועט, הארוחה היתה נפלאה.

■ מה הניגוד?

■ על איזה צד מוותרים?

■ מיהו הצד הגובר?

■ מדוע בניגוד למצופה?

3. מילת הוויתור **על אף**

לפניכם שני קטעים עם המילה **על אף**. קטע אחד אינו נכון (מבחינת השימוש במילה **על אף**). סמנו את הקטע שאינו נכון:

א. **על אף** המבצעים בחנויות הבגדים, קניתי הרבה בגדים.

ב. **על אף** המבצעים בחנויות הבגדים, המחירים נשארו גבוהים.

מדוע הקטע שסימנתם אינו נכון?

4. קראו את המשפט ובחרו באפשרות הנכונה להשלמתו.

המשפט: **נסעתי לחופשה בלונדון.**

האפשרויות:

אף על פי שלא היה לי כסף

אף על פי שנסעתי

אף על פי שאני אוהבת את לונדון

אף על פי שמאוד רציתי

5. המציאו משפטים עם לפחות 2 מהמילים הבאות:

■ למרות

■ על אף

■ אף על פי

6. המציאו שם אחר למילים **למרות**, **על אף**, **אף על פי**, שיחליף את השם "מילות ויתור":



מילות הדגשה

■ אפוא ■ אם כן ■ ובכן

בפרק זה נכיר את מילות ההדגשה.

1. קראו את שני הקטעים:

א. בשנת 2001 מספר המובטלים בארץ עלה. יותר אנשים פוטרו מעבודתם.

ב. בשנת 2001 מספר המובטלים בארץ עלה. יותר אנשים, אפוא, פוטרו מעבודתם.

ענו על השאלות:

א. בקטע א' חסרה מילת הדגשה, הנמצאת בקטע ב'. מהי המילה?

ב. נסו לחשוב, מהו תפקידה של מילת ההדגשה?

2. תפקידן של מילות ההדגשה

מילות ההדגשה מציגות מסקנה בנוגע למה שנאמר קודם לכן.

לדוגמה:

- יעל נכנסה לבית עם מטרייה רטובה ומגפיים רטובים. אם כן, בחוץ יורד גשם.
- מהי העובדה (או העובדות)? יעל נכנסה עם מטרייה ומגפיים רטובים.
- מהי המסקנה? בחוץ יורד גשם.

קראו את הקטעים וענו על השאלה, לפי הדוגמה:

א. כל התלמידים נכשלו במבחן במתמטיקה. **ובכן**, נראה שהבחינה במתמטיקה היתה קשה במיוחד.

- מהי העובדה (או העובדות)?

- מהי המסקנה?

ב. כדור הארץ מסתובב מסביב לשמש. **ובכן**, כדור הארץ, לא נמצא במרכז היקום.

- מהי העובדה (או העובדות)?

- מהי המסקנה?

3. מילת ההדגשה **אפוא**

מילת ההדגשה **אפוא** מתפקדת במשפט כמו מילות ההדגשה **אם כן** ו-**ובכן**.

לפניכם שני קטעים עם המילה **אפוא**. קטע אחד אינו נכון (מבחינת השימוש במילה **אפוא**). סמנו את הקטע שאינו נכון:

א. הסופר הנודע כתב 5 ספרים שונים על אביו. הסופר הנודע, **אפוא**, כתב עכשיו ספר שירים.

ב. הסופר הנודע כתב 5 ספרים שונים על אביו. נושא זה, **אפוא**, מעסיק מאוד את הסופר.

מדוע הקטע שסימנתם אינו נכון?

4. קראו את המשפט ובחרו באפשרות הנכונה:

המשפט: ניקוטין הוא חומר הפוגע בדרכי הנשימה.

האפשרויות:

אם כן, תינקות לא מעשנים.

אם כן, ניקוטין הוא חומר הפוגע בדרכי הנשימה.

אם כן, עישון סיגריות מומלץ לסובלים מבעיות נשימה.

אם כן, עישון סיגריות הוא פעולה המזיקה לבריאות.

5. המציאו משפטים עם לפחות 2 מהמילים הבאות:

■ אפוא

■ אם כן

■ ובכן

6. המציאו שם אחר למילים: אפוא, אם כן, ובכן, שיחליף את השם "מילות הדגשה":



דף אסטרטגיה

השלימו את הטבלה

מילת קישור	מה עליי לחפש בטקסט	לאיזו קבוצה שייכת המילה	דוגמה למשפט עם מילת קישור
מפני ש	סיבה ותוצאה	מילות סיבה	אני הולכת לישון, מפני שאני עייפה
למשל			
לעומת זאת			
אפוא			
הוזה אומר			
אולם			
קרי			
לכן			
על אף / אף על פי כן			
בגלל			
מחד ... מאידך			
לדוגמה			
אם כן			
אילו			
למרות			
בניגוד ל...			
כגון			
לפיכך			
הואיל ו...			
כיוון ש...			
לו			
אילולא			
זאת אומרת			

משימות סיכום

1. לפניכם קטע ובו חסרות מילות קישור. השלימו בקטע את מילות הקישור החסרות:

הטיול בסין

שירלי וענת נסעו לטיול בסין. הן החליטו לערוך טיול ארוך שיימשך כחצי שנה _____ שהן רצו להספיק לטייל בערים רבות, ולשהות לפחות מספר שבועות בכל עיר. _____ הן רצו להבין את שפת המקום, הן למדו סינית לקראת הנסיעה. הן נחתו בהונג-קונג בשעת לילה מאוחרת והיו עייפות מאוד מהטיסה הארוכה. _____ הן פנו היישר לחפש בית מלון שבו יוכלו לשהות. הן חשבו שימצאו מלון זול בקלות רבה _____ כל מה שהן מצאו היה יקר מדי בשבילן. בסופו של דבר, הן היו עייפות מאוד מהחיפושים, והן החליטו לשלם עבור שהייה במלון על גדות הנהר _____ שמחיר החדר היה יקר מאוד לדעתן. בבוקר הן התעוררו ופנו לטייל בעיר. ענת היתה עדיין עייפה מאוד מיום אתמול. שירלי _____ היתה ערנית ביותר. _____ הן החליטו להיפרד לכמה שעות וענת חזרה לישון במלון. שירלי הסתובבה ברחובות העיר והתפעלה מגורדי השחקים הרבים. לקראת הצהריים חזרה שירלי למלון וסיפרה לענת: "העיר הזאת פשוט מדהימה. יש בה כל כך הרבה דברים מעניינים _____ גורדי שחקים, שווקי ציפורים, דוכני אוכל מפתים ועוד. _____ התגעגעתי אלייך, הייתי ממשיכה לטייל ברחובות". ענת אמרה לה שכעת היא מרגישה שיש לה יותר כוח לצאת ולטייל. הן עלו על מעבורת שחצתה את הנהר, וטיילו בצד השני של העיר במשך שארית היום.

